

## สรุปการดำเนินงานสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบัน

### 1. การแก้ไขปัญหาหาราคาสินค้าเกษตร

#### 1.1 สินค้าข้าว

รัฐบาลมีนโยบายการบริหารจัดการข้าวครบวงจร โดยนำหลักการตลาดนำการผลิตมาใช้ในการวางแผนการผลิตข้าวครบวงจร โดยให้เกษตรกรผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับดินและน้ำ อีกทั้งยกระดับประสิทธิภาพการผลิต เน้นผลิตพันธุ์ที่ตลาดต้องการ บริหารจัดการสต็อกข้าวให้สมดุล ส่งผลให้ราคาข้าว เช่น ข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิเพิ่มขึ้น จากปี 2557 ราคา 12,781 บาท เพิ่มขึ้นเป็น 16,000 บาท ในปี 2562 และในปีการผลิต 2562/63 คาดว่าจะมีความต้องการข้าว 32.48 ล้านตันข้าวเปลือก กำหนดเป้าหมายพื้นที่ส่งเสริมการเพาะปลูกข้าว 72.80 ล้านไร่ ผลผลิต 34.63 ล้านตันข้าวเปลือกสูงกว่าความต้องการเล็กน้อยเป็นการเพื่อความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ

| ข้าวเปลือกเจ้า<br>หอมมะลิ | ปี 57  | ปี 58  | ปี 59 | ปี 60  | ปี 61  | ปี 62<br>(ราคาปัจจุบัน) |
|---------------------------|--------|--------|-------|--------|--------|-------------------------|
| ราคาบาท/ตัน               | 12,781 | 11,632 | 8,896 | 11,879 | 15,266 | 16,000                  |

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

#### 1.2 ข้าวโพด

รัฐบาลผลักดันโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อสนับสนุนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูการทำนา โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต มีเกษตรกรที่ร่วมโครงการฯ 82,316 ราย ในพื้นที่ปลูก 724,932 ไร่ ปริมาณผลผลิต 150,717.61 ตัน มูลค่า 967.98 ลบ. มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 2,000 - 3,000 บาท/ไร่ (ราคารับซื้อ 8 บาท/กิโลกรัม ตามราคาระกันของโครงการ) และผู้ผลิตอาหารสัตว์ได้รับข้าวโพดคุณภาพดีในการแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ต่อไป ทำให้เกษตรกรจะมีความมั่นคงด้านรายได้ นอกจากนั้น การปลูกข้าวโพดอาหารสัตว์หลังการปลูกข้าวนาปี ประหยัดน้ำได้ถึง 700 ล้าน ลบม. ต่อรอบการผลิต (4 เดือน) เนื่องจากข้าวโพดอาหารสัตว์ใช้น้ำน้อยกว่าการปลูกข้าวซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพสูง

| ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์<br>(ความชื้น 14.5%) | ปี 57 | ปี 58 | ปี 59 | ปี 60 | ปี 61 | ปี 62<br>(ราคาปัจจุบัน) |
|----------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|
| ราคาบาท/กก.                            | 7.13  | 7.76  | 7.01  | 6.10  | 7.97  | 8.00                    |

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

#### 1.3 สินค้ายางพารา

○ รัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพิ่มการใช้ยางพาราในประเทศเพิ่มขึ้น โดยไม่พึ่งการส่งออกเพียงอย่างเดียว เริ่มด้วยการส่งเสริมให้ใช้ยางล้อที่ผลิตด้วยยางพาราในประเทศเพื่อนำไปลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่งเสริมการแปรรูป เช่น ถูมียาง รองเท้าเครื่องนอน สายพานลำเลียง แผ่นรองรางรถไฟ ท่อยาง อุปกรณ์จราจร บล็อกตัวหนอนสำหรับปูพื้นสนามกีฬา สนามเด็กเล่น และทางเท้า เป็นต้น โดยจูงใจบริษัทสัญชาติไทย และบริษัทจากต่างประเทศให้ลงทุนตั้งโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา ซึ่งรัฐจะมอบสิทธิประโยชน์ให้ในลักษณะเดียวกับการส่งเสริมการลงทุนในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

○ กระทรวงเกษตรฯ ดำเนินมาตรการระยะกลางและระยะยาวเพื่อกระตุ้นราคายางโดยเพิ่มสัดส่วนการใช้ยางภายในประเทศ ที่สำคัญคือ โครงการสร้างถนนผสมยางพารา 1 หมู่บ้าน 1 กิโลเมตร ความยาวถนนดินลูกรังที่อยู่ในแผนปรับปรุงถนนดินซีเมนต์ปรับปรุงคุณภาพด้วยยางพาราไว้ฝุ่นระยะทางยาว 300,000 กิโลเมตร ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะทยอยจัดทำถนนผสมยางแทนถนนลูกรังปีละ 50,000 กิโลเมตร ทั้งนี้ถนน 1 กิโลเมตรใช้ยางพารา 1.3 ตัน จึงคาดว่า ปริมาณการใช้ในโครงการสร้างถนนจะไม่ต่ำกว่าปีละ 1 ล้านตัน นอกจากนี้ อปท. ยังนำยางพาราไปสร้างสนามกีฬา

○ มาตรการดังกล่าวทำให้ราคายางพาราปรับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากเดือนตุลาคม 2561 ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 42.91 บาท เป็นราคา 55.89 บาทต่อ กก. (ณ 4 มิ.ย. 62)

| ยางพารา<br>(แผ่นดิบชั้น 3 รมควัน) | ปี 57 | ปี 58 | ปี 59 | ปี 60 | ปี 61 | ปี 62<br>(ราคาปัจจุบัน) |
|-----------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|
| ราคาบาท/กก.                       | 53.93 | 44.17 | 48.81 | 55.81 | 40.96 | 55.89                   |

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

#### 1.4 ปาล์มน้ำมัน

รัฐบาลออกมาตรการแก้ไขปัญหาราคापาล์มน้ำมันตกต่ำ โดยให้กระทรวงพลังงานรับซื้อน้ำมันปาล์มดิบ 160,000 ตัน ในราคา 18 บาท/กก. ต้องรับซื้อจากเกษตรกรในราคา 3.24 บาท/กก. (เปอร์เซ็นต์น้ำมัน 18%) เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ส่งเสริมการใช้น้ำมันดีเซล B 20 สนับสนุนการตั้งศูนย์แบ่งปัน B 100 สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ครั้วเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ 1,500 บาท/ไร่ รวม 250,000 ครั้วเรือน ผลจากมาตรการทำให้สต็อกน้ำมันปาล์มดิบลดลงอยู่ที่ 0.29 ล้านตัน (ใกล้เคียง safety stock มี 0.25 ล้านตัน) ทำให้ราคาผลปาล์มสูงขึ้นเกือบ 3 บาท/กก.

| ปาล์มน้ำมัน | ปี 57 | ปี 58 | ปี 59 | ปี 60 | ปี 61 | ปี 62<br>(ราคาปัจจุบัน) |
|-------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|
| ราคาบาท/กก. | 4.27  | 4.04  | 5.41  | 4.10  | 3.11  | 3.00                    |

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

#### 1.5 ไข่ไก่

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประสานความร่วมมือภาคเอกชนผู้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ไก่ไข่ปรับลดกำลังการผลิต โดยนำผลผลิตไข่ไก่ส่วนเกินออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อให้ความต้องการขายไข่ไก่สอดคล้องตลาด ปรับลดแม่ไก่ไข่ ยืนกรง ทั้งอุตสาหกรรม ให้อยู่ที่ประมาณ 50 ล้านตัว ซึ่งจะมีการผลิตไข่ไก่ที่ประมาณ 80% หรือประมาณ 40 ล้านฟอง/วัน และปรับแผนการนำเข้าปุ๋ยพันธุ์ไก่ไข่ (GP) และพ่อแม่พันธุ์ไก่ไข่ (PS) ปี 2562 เพื่อรักษาสมดุลราคาไข่ไก่ในปัจจุบัน จึงทำให้ราคาไข่ไก่ปรับตัวสูงขึ้นโดยปัจจุบันราคาไข่ไก่อยู่ที่ประมาณ 3 บาท/ฟอง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

| ไข่ไก่<br>(คละหน้าฟาร์ม) | ปี 57 | ปี 58 | ปี 59 | ปี 60 | ปี 61 | ปี 62<br>(ราคาปัจจุบัน) |
|--------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|
| ราคาบาท/ฟอง              | 3.09  | 2.69  | 2.95  | 2.65  | 2.68  | 3.00                    |

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

### 2. การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

- ตั้งแต่ปี 2542 มีสมาชิกกองทุนฟื้นฟูฯ ขึ้นทะเบียนหนี้ไว้ 468,558 ราย วงเงินเป็นหนี้ 58,823 ล้านบาท แต่ตลอดระยะนับ 19 ปี กองทุนฯ สามารถจัดการหนี้ได้เพียง 29,000 กว่าราย มูลหนี้ประมาณ 6,000 ล้านบาท
- รัฐบาลมอบหมายให้กระทรวงเกษตรฯ เข้าไปทำหน้าที่เจรจาไกล่เกลี่ยระหว่างเกษตรกรลูกหนี้กับสถาบันการเงิน เจ้าหนี้ สามารถปรับโครงสร้างหนี้ให้แก่เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์โดยซื้อหนี้มาเป็นของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร จำนวน 1,518 ราย วงเงินเป็นหนี้รวม 642 ล้านบาท และประสานเจรจา ธกส. ตกลงกัน ปรับโครงสร้างหนี้ใหม่แก่เกษตรกรที่มีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ได้มากถึงประมาณ 36,000 ราย ลดภาระหนี้ของเกษตรกรได้ประมาณ 10,200 ล้านบาท (ตาม มติ ครม. 2 ตุลาคม 2561)

### 3. การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาหน้าท่วมในแล้ง

- กษ. พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ เพิ่มพื้นที่ชลประทาน 2.7 ล้านไร่ พื้นที่รับประโยชน์ 4.49 ล้านไร่ และครั้วเรือนรับประโยชน์ 1,371,547 ครั้วเรือน
- รัฐบาลให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วมและฝนแล้ง โดยจัดให้มีศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ เพื่อเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์น้ำและแจ้งเตือนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เตรียมการได้ทันทั่วทั้งที่ส่งผลให้ความเสียหายน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เช่น กรณีฝนตกหนักบริเวณลุ่มน้ำเพชรบุรี และกรณีพายุโซนร้อน

ป่าปิกบริเวณภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศ โดยเฝ้าระวังเตรียมการพร่องน้ำและขยายพื้นที่ระบายน้ำท่วมขังจากฝนตกหนักได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรเทาความเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชน

#### 4. นมโรงเรียน

กรม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2562 ให้ กษ. ทบทวนกลไกในการบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนทั้งระบบ โดยเน้นการกระจายอำนาจการจัดสรรโควตาลงกลุ่มพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดความเป็นธรรมในการบริหารจัดการนมโรงเรียน บูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และลดปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อน โดยยึดหลัก ตีมนมครบ นมมีคุณภาพ ตรงเวลา ซึ่งผลการจัดส่งนมให้โรงเรียนได้ครบทุกจังหวัดแล้ว 49,734 โรงเรียน ครอบคลุมจำนวนนักเรียน 7,418,889 คน คิดเป็นน้ำนมดิบ 1,078.09 (ตัน/วัน)

#### 5 โรคพิษสุนัขบ้า

กษ. ปรับระบบให้ อปท. จัดซื้อวัคซีนจากผู้แทนจำหน่ายที่ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยให้เจ้าหน้าที่ของ อปท. มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้มีปริมาณวัคซีนเพียงพอรวมทั้งกรมปศุสัตว์มีโครงการติดตามประเมินภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าและคุณภาพวัคซีนอย่างใกล้ชิด ทำให้สุนัขที่ได้รับการฉีดวัคซีนมีภูมิคุ้มกันอยู่ในระดับที่สามารถคุ้มโรคได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล

#### 6. การทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU)

- ในช่วงปี 58–62 รัฐบาลเร่งแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องและบังคับใช้อย่างเข้มงวด จัดระบบบริหารจัดการเรือประมงและทรัพยากร ออกใบอนุญาต ควบคุมจำนวนเรือให้ถูกกฎหมาย
- ปัจจุบันเรือประมงที่มีใบอนุญาตประมงพาณิชย์ถูกต้องมี 10,500 ลำ ในจำนวนนี้เป็นเรือที่ถูกจับกุมดำเนินคดีเนื่องจากการทำประมงผิดกฎหมายอยู่เพียง 35 ลำ หรือคิดเป็น 0.3% แสดงว่าชาวประมง 99.99% ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
- การช่วยเหลือเยียวยาชาวประมงที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการภาครัฐปี 2558 โดยเรือประมงที่ไม่สามารถออกทำการประมงได้ ต้องหยุดทำการประมง 1,028 ลำ ในจำนวนนี้ รัฐบาลเยียวยาโดยการซื้อคืน 419 ลำ ซึ่งจะชำระเงินในระยะที่ 1 จำนวน 305 ลำ ภายในวันที่ 15 มิ.ย. นี้
- สำหรับกลุ่มที่ไม่มีใบอนุญาตทำการประมง อีก 609 ลำ มี 309 ลำจากจำนวนนี้ ออกทำการประมงไม่ได้เพราะใบอนุญาตใช้เรือหมดอายุ ซึ่งเพียงไปต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือก็ออกทำการประมงได้แล้ว เหลืออีก 300 ลำที่ไม่มีใบอนุญาตทำประมงเนื่องจากกระทำผิดร้ายแรง ถูกถอนใบอนุญาต หรือไม่มีความประสงค์จะทำอาชีพประมงแล้วเลยไม่ไปขอใบอนุญาต
- ทรัพยากรประมงในประเทศเพิ่มขึ้นในปี 2561 ประมาณ 199,400 ตัน (ปี 2561 จำนวน 1.4944 ล้านตัน และปี 2560 จำนวน 1.295 ล้านตัน)

#### 7 การแก้ไขปัญหาสารเคมีเกษตร และการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

- รัฐบาลมีนโยบายในการดูแลการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างปลอดภัย โดยออกกฎหมาย (ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) 5 ฉบับ และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2562 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 180 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (หลังวันที่ 20 ตุลาคม 2562) รวมทั้ง ผลักดันการศึกษาวิจัยหาสารหรือวิธีการทดแทนการใช้ 3 สาร จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้นำเข้า ผลิต จำหน่ายและเกษตรกรผู้ใช้ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และฝึกอบรมเกษตรกรผู้ใช้ 3 สาร เป้าหมาย 1.563 ล้านคน อบรมผู้รับจ้างพ่นและผู้พ่นที่เป็นลูกจ้าง 50,000 คน
- การส่งเสริมการผลิตสินค้า GAP และอินทรีย์ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตอาหารปลอดภัย (Food Safety) โดยมีสินค้าพืชผักและผลไม้ที่ผ่านการรับรอง GAP รวม 154,011 แปลง คิดเป็นพื้นที่ 754,811 ไร่ ทั้งนี้ มีการส่งออกกว่า 331,656 ตัน มูลค่าการส่งออก 10,474 ล้านบาท และมีเกษตรกรที่ผ่านการรับรองเกษตรอินทรีย์จำนวน 652,570 ไร่

- กษ. ปรับระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์มเพื่อให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการโดยการสร้าง Qอาสา ร่วมกับมหาวิทยาลัยด้านการเกษตร 8 แห่ง พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมผู้ตรวจประเมิน ร่วมกับภาคเอกชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจรับรองและการออก

## 8 การจัดสรรที่ดินทำกิน (คทช สปก)

รัฐบาลมีนโยบายในการบริหารจัดการที่ดิน และทรัพยากรดินของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยการดำเนินของ กษ. ภายใต้ คทช. มีการรับมอบพื้นที่เพื่อดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตั้งแต่ปี 2558 – 2562 โดยได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพแล้ว 126 พื้นที่ ใน 58 จังหวัด และได้มีการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำแล้ว 20 พื้นที่ ใน 7 จังหวัด เป็นพื้นที่ทั้งหมด 14,126 ไร่ เกษตรกร 1,484 ราย

## 9 บทบาทสหกรณ์ในการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตร

- การส่งเสริมระบบสหกรณ์ โดยดำเนินการพัฒนาสหกรณ์ ปี 2558 – 2561 สามารถยกระดับความเข้มแข็งชั้น 1 จาก 2,252 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 3,572 แห่ง ส่งผลให้ในปัจจุบันสหกรณ์ภาคการเกษตรกว่า 1,573 แห่ง มีศักยภาพในการรวบรวมและรับซื้อผลผลิตการเกษตรที่สำคัญของเกษตรกรสมาชิก เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น โดยมีปริมาณการรวบรวมมากกว่า 5.53 ล้านตัน/ปี

- มีสหกรณ์ 718 แห่ง สามารถจัดการด้านคุณภาพและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ปริมาณรวมกว่า 1.103 ล้านตัน/ปี

- มีสหกรณ์กว่า 55 แห่ง มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรส่งออกไปยังต่างประเทศกว่า 28 ประเทศ ผลผลิตจำหน่ายรวม 45,869.05 ตัน มูลค่า 1,888.52 ล้านบาท

ณ วันที่ 4 มิถุนายน 2562 เวลา 21.28 น.  
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์